

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مرحله‌ی آماده‌سازی فایل			
تکمیل مآخذ و ویرایش نهایی	ویرایش دوم	ذکر مآخذ	تصحیح و ویرایش اولیه

دهه‌ی اوّل ذی‌الحجّه، مدرسه‌ی انقطاع و توحید

بعد از ذی‌القعدة، ماه ذی‌الحجّه است که دومین ماه حرام است. ماه بسیار عظیمی که ماه حج، ماه عید قربان و ماه ولایت است. در این ماه جلوه‌های متعدّد ولایت اهل‌بیت علیهم‌السلام ظهور کرده است. ماهی بسیار عظیم و سرشار از توحید و ولایت است.

بنابر احادیثی که از پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم وارد شده است، ده روز نخست ماه ذی‌الحجّه افضل ایّام سال برای عبادت است و هیچ عمل خیر و عبادتی در هیچ روزی به فضیلت عبادت در ده روز نخستین این ماه نمی‌رسد.^۱ همان‌طور که دهه‌هایی را به ائمه‌ی معصومین علیهم‌السلام منتصب می‌دانیم، اگر بخواهیم برای این ده روز نامی بنهیم، باید این ده روز را دهه‌ی الهیه یا دهه‌ی توحیدیّه بنامیم.

امیدوارم بتوانیم در این ده روز از حقیقت توحید، هم در جنبه‌ی نظری و هم در جنبه‌ی عملی، بیشترین بهره را ببریم و مراقباتی که برای این ده روز وجود دارد، که زمینه‌ی آن از یک ماه مراقبه در ذی‌القعدة الحرام فراهم شده است، بتواند حقیقت توحید را در این دو جنبه در جان ما مستقر کند.

رسیدن به حقیقت توحید در جنبه‌ی نظری و عملی

در جنبه‌ی نظر به گونه‌ای شویم که عالم را جلوه‌گاه حقّ متعال ببینیم و جز خدا نبینیم. ذکرى که از امیرالمؤمنین علیه‌السلام وارد شده است و مستحب است در این دهه، هر روز ده بار خوانده شود، این آموزه را خیلی خوب تذکر می‌دهد: «لا إله إلا الله عدّد اللّیالی و الدّهور لا إله إلا الله عدّد أمواج البحور لا إله إلا الله

^۱. مجلسی، زادالمعاد، ص ۱۶۱.

وَرَحْمَتُهُ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشُّوْكِ وَ الشَّجَرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الشَّعْرِ وَ الْوَبْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
عَدَدَ الْحَجَرِ وَ الْمَدْرِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ لَمَحِ الْعُيُونِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ فِي اللَّيْلِ إِذَا عَسَسَ وَ الصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ عَدَدَ الرِّيحِ فِي الْبَرَارِ وَ الصُّحُورِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مِنْ الْيَوْمِ إِلَى يَوْمِ يَنْفُخُ فِي الصُّورِ»^۲ همه‌ی ذرات
عالم جلوه‌های «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» هستند و همه‌ی عالم جلوه‌گاه خدای متعال است.

امیدوارم این دهه سبب شود که اینگونه به عالم بنگریم و جز خدا در عالم نبینیم. عالم را تالار آینه‌ای
بدانیم که جمیل مطلق در میانه‌ی این تالار دست به تجلی زده است و همه‌ی ذرات عالم وجود که
آینه‌های این تالارند، جلوه‌های جمال او را در خویش نمایان کرده‌اند؛ بنابراین هرکس به هر آینه رو
کند، خدا را خواهد دید: «فَإِنَّمَا تُوَلُّوْا فَتَمَّ وَجْهَ اللَّهِ»^۳ امیدوارم در بُعد نظر در این ده روز اینگونه شویم؛
که جز خدا در عالم نبینیم. جز خدا را در عالم ندیدن هم مراتبی دارد که در این ده روز باید تکمیل
شود؛ چون گاهی سالک از غیرخدا قطع توجّه می‌کند؛ اما خود این قطع توجّه او نوعی التفات و توجّه
است. همین که اراده می‌کند که توجّه خود را از غیرخدا قطع کند، ظهور یک نوع توجّه است. این
مقام قطع است و توحید تام بالاتر از این است. مرتبه‌ی بالاتر، مقام انقطاع است. در مقام انقطاع این
اراده، التفات و توجّه نیست؛ خودبه‌خود غیرخدا دیده نمی‌شود؛ نه اینکه شخص اراده کند غیرخدا را
نبیند. این مرتبه‌ی انقطاع است. و اوج مرتبه‌ی توحید، مرتبه‌ی کمال انقطاع است؛ که در مناجات
شعبانیه از خدا می‌خواهیم: «اللّٰهِي هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ»^۴ این ناظر به مرتبه‌ی است که نه‌تنها
غیرخدا را نمی‌بیند، آن هم نه با التفات و اراده، که با اراده‌ی خویش توجّه خود را از غیرخدا قطع کرده
باشد؛ بلکه به جایی رسیده است که به‌طور طبیعی غیرخدا را نمی‌بیند؛ و به بالاتر از این هم رسیده

^۲ مجلسی، بحار، ج ۹۴، ص ۱۲۰ و سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۱، ص ۳۲۴ و محدث قمی، مفاتیح‌الجنان، اعمال ماه‌ذی‌الحجّه.

^۳ سوره‌ی بقره، آیه‌ی ۱۱۵.

^۴ مجلسی، بحار، ج ۹۱، ص ۹۹ و سیدبن طاووس، اقبال‌الاعمال، ج ۲، ص ۶۸۷ و محدث قمی، مفاتیح‌الجنان، مناجات شعبانیه.

است؛ یعنی این غیرخدا ندیدن خود را هم نمی‌بیند. این کمال انقطاع است؛ که سالک ندیدن خود را هم نمی‌بیند و به آن توجه ندارد. این توحید در بُعد نظری.

امیدواریم سالک‌الی‌الله با مراقبات ده روز اول ماه ذی‌الحجه، که ایام معدودات است و به تعبیر قرآن کریم ایام معلومات است،^۵ در مراتب توحید نظری و در معرفت‌الله اینگونه شود.

در بعد عملی هم با مراقباتی که سالک در پیش می‌گیرد، میوه این چهلّه را بچیند و به ثمره‌ی این چهلّه که موحدانه زندگی کردن است، نائل شود.

در مورد موحدانه زیستن در کتاب شراب‌طهور مفصل توضیح داده‌ایم.^۶ موحدانه زندگی کند؛ یعنی نه تنها در عالم غیرخدایی نبیند؛ بلکه میوه‌ی این غیرخدا ندیدن را، هم در عملش، هم در وجودش و هم در زندگی‌اش ظاهر کند؛ یعنی به غیرخدا امید نبندد و اتکا نکند؛ از غیر خدا نهراسد؛ اعتماد و اتکایش فقط به خدای متعال باشد؛ به توکل کامل و به مقام تفویض و واگذار کردن همه‌ی امور خویش به اراده و رضایت الهی برسد؛ به مقام قناعت، صبر، رضا و شکر نائل شود؛ اهل تسلیم مطلق در برابر حقیقت حق شود؛ دل به غیرخدا نسپارد؛ دل‌باخته‌ی خدا باشد و هرچه غیرخدا را از خانه‌ی دل بیرون بریزد و آنگاه که عاشق خدا شد، به همه‌ی عالم عشق بورزد؛ چون همه‌ی عالم آینه‌هایی هستند که صورت معشوق ازلی در آنها دیده می‌شود؛ لذا برای عاشق خداوند همه‌ی این آینه‌ها دوست‌داشتنی است. به قول شاعر:

به جهان خرم از آنم که جهان خرم از اوست عاشقم بر همه عالم که همه عالم از اوست

^۵ سوره‌ی حج، آیه‌ی ۲۸.

^۶ مهدی‌طیب، شراب‌طهور و طبیب‌عشق. و آدرس لینک در سایت اهل‌ولاء: سخنان‌استاد، مباحث‌عرفانی، شرح‌کتاب‌شراب‌طهور و نظری‌اجمالی‌برزندگی‌انسان‌از‌منظر‌توحید‌افعالی.

این موحدانه زیستن است. موحدانه زیستن یعنی دل تنها یک دلبر داشته باشد: «ما جعل الله لرجلٍ من قلوبٍ في جوفه»^۷ خدا در سینه‌ی هیچ‌کس دو دل قرار نداده است و هر دل، جز یک دلبر و دلدار نمی‌تواند داشته باشد. موحدانه زیستن یعنی دل را تنها خانه‌ی خدا کند و تنها محبت و عشق الهی را در جان خویش داشته باشد.

بنابراین هم در بُعد نظری از مرتبه‌ی قطع، به انقطاع و از مرتبه انقطاع، به کمال انقطاع نائل شود و هم در مرتبه‌ی عملی موحدانه زندگی کند؛ احساس کند؛ عشق بورزد؛ اتکا کند؛ قدم بردارد؛ هدف گزیند و تلاش کند. دهه‌ی الهیه و توحیدیه برای این است که انسان در نظر و عمل شخص و سالک موحدی شود و از شرک و دوبینی نجات پیدا کند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَجِّلْ فَرَجَهُمْ

^۷. سوره‌ی احزاب، آیه‌ی ۴.